

'Women experiencing infertility in The Gambia: A contextualised understanding of agency, harm and violence'

Susan Dierickx, PhD Gender & Diversity

English summary

Infertility is a global reproductive health problem and the prevalence of infertility is significantly higher in Sub-Saharan Africa compared to the global average. Yet, anthropological research on infertility in Sub-Sahara Africa has only emerged from the 1990s onwards. This doctoral dissertation builds upon this recent body of research carried out by anthropologist and feminists on the topic of infertility in Sub-Sahara Africa. This literature provides rich empirical data, yet a critical revision shows that there remain various blind spots. First, women with infertility are mainly portrayed as passive victims with little attention towards their agency; second, the literature is limited in thematic scope; third, there is scarcity of research on infertility conducted in the West African region and most qualitative research is conducted in rural contexts. This doctoral dissertation addresses these research gaps by providing an empirically grounded and theoretically informed account of the lives of women with infertility living in the urban communities of the West Coast region of The Gambia. Concretely, the following research questions were formulated:

- How does infertility affect the everyday lives of women living in the urban communities of the West Coast region of The Gambia?
- Which contextual factors explain these experiences?
- How can we understand the agency of women with infertility?

To answer these research questions, I carried out approximately four months of fieldwork between September 2017 and May 2018 in The Gambia. Multiple qualitative methods were used including in-depth interviews, group discussions, free-listing and pile-sorting exercises, participant observations and informal conversations. In addition to these primary sources of data, material from archives and media were collected. Guided by the overarching research objective and the empirical data, themes central in the lives of women with infertility were

explored, resulting in four publications. To conceptualise the lives of women with infertility, this dissertation draws on concepts and insights from medical anthropology, gender studies and the domain of reproductive health. In this summary, the overarching arguments of the doctoral dissertation are highlighted and structured based on the three research questions.

1. The experiences of women with infertility living in urban communities of the West Coast region of The Gambia

The research demonstrates the social pressure on urban women to procreate. Within this patriarchal society, women are commonly blamed for fertility problems regardless of diagnosis. Unable to conform to their gender role, urban women with infertility experience financial problems and social stigma. Women with infertility report verbal and physical violence in their marriages, and perceived that they were more likely to be confronted with polygyny, divorce and extramarital affairs. All women expressed feelings of trauma, stress and sadness. The findings indicate that socio-economic status and living arrangements had an influence on the ways women experience the hardships of infertility. At the heart of these experiences is the social suffering of women with infertility.

2. The contextual factors explaining these experiences

Previous studies have argued that the suffering of women with infertility is determined by cultural beliefs and gender norms. Though my research confirmed that cultural beliefs and gender norms do influence women's experiences of infertility, it suggests a conceptualization of culture and gender as dynamic instead of static. The implementation of the structural violence framework allowed an understanding of the effects of macro-level inequalities on experiences at the micro-level, drawing attention to the role of structural political and economic inequalities. In order to have a deeper understanding of this context of structural violence, it is important to look into the influence of the colonial and post-colonial economic and political context on the lives of women with infertility. The Gambia has a donor depending public health system faced with many challenges, including a lack of investments in services for infertility prevention and treatment. Moreover, people's socio-economic status largely determines the services they can access. Also the role of the authoritarian President Jammeh (in power between 1994-2017) who presented his herbal treatment as an 'African' cure for infertility should not be underestimated. His leadership limited the public space for (inter)national stakeholders to improve the lives of women with infertility. In order to

understand the overall lack of health services for infertility in The Gambia, there is also a need to look at the influence of international development and women's rights organisations and their discourses. Despite the recommendation of providing of infertility services in Sub-Saharan Africa during the 1994 International Conference on Population and Development, international organisations and donors largely remain focused on controlling the population growth in Sub-Saharan Africa. Hence, the rights of non-reproductive people in The Gambia continue to be dismissed, reflecting a tendency within the international community to neglect the voices of vulnerable people facing infertility.

3. The agency of women with infertility

In order to improve our understanding of the daily lived experiences of infertility and avoid further stigmatization, it is important to analyse the agency of women with infertility. Within the doctoral dissertation the tension between agency and suffering is illustrated based on four cases: polygyny, health-seeking behaviour, activism and *kanyaleng* groups. Based on these four cases, multiple resilience and resistance strategies were identified that women with infertility use to navigate the challenges of their daily lives. While the strategies used were related to the social position of women with infertility, it is important to acknowledge how all women were agents navigating to improve their lives within a context of structural violence.

In conclusion, empirical investigations of the experiences of urban women with infertility show how these women are socially suffering due structural violence. Yet, the portrayal of women with infertility as passive victims neglects how these women are agents making use of multiple strategies in order to improve their general well-being. Following the call by scholars and activist who advocate for reproductive justice, this dissertation urges international organisations and donors to strategically commit to people experiencing infertility in Sub-Saharan Africa. This implies a focus on eliminating the structural injustices resulting in the global stratification of infertility.

Nederlandstalige samenvatting

Onvruchtbaarheid is een globaal reproductief gezondheidsprobleem en de prevalentie van onvruchtbaarheid ligt significant hoger in Sub-Sahara-Afrika in vergelijking met het globale

gemiddelde. Toch is antropologisch onderzoek naar onvruchtbaarheid in dit gebied pas begonnen vanaf de jaren 1990. Dit proefschrift bouwt verder op deze antropologische en feministische literatuur over het onderwerp van onvruchtbaarheid in Sub-Sahara-Afrika. Deze literatuur biedt rijke empirische data, maar een kritische blik toont aan dat er verscheidene tekortkomingen zijn. Ten eerste worden vrouwen met onvruchtbaarheid voornamelijk geportretteerd als passieve slachtoffers met weinig aandacht voor hun agentschap; ten tweede is de literatuur thematisch beperkt; ten derde werd er nog maar weinig onderzoek naar onvruchtbaarheid uitgevoerd in de regio van West-Afrika en bovendien situeert het merendeel van het kwalitatief onderzoek zich in rurale contexten. Dit proefschrift biedt hierop een antwoord door een empirisch gedreven en theoretisch geïnformeerd verslag te bieden over het leven van vrouwen met onvruchtbaarheid in de stedelijke gemeenschappen van de West Coast Region van Gambia. Concreet, werden de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe beïnvloedt onvruchtbaarheid het dagelijks leven van vrouwen die leven in de stedelijke gemeenschappen van de West Coast Region van Gambia?
- Welke contextuele factoren verklaren deze ervaringen?
- Hoe kunnen we het agentschap van vrouwen met onvruchtbaarheid begrijpen?

Om deze vragen te beantwoorden, voerde ik ongeveer vier maanden lang veldwerk uit in Gambia, tussen september 2017 en mei 2018. Verschillende kwalitatieve methoden werden gebruikt, waaronder diepte-interviews, groepsdiscussies, oefeningen zoals het vrij opsommen en het sorteren op stapels, participerende observatie en informele gesprekken. Naast deze primaire bronnen van data, werd materiaal uit archieven en de media verzameld. Geleid door de overkoepelende onderzoeksdoelstelling en de empirische data, werden centrale thema's in het leven van vrouwen met onvruchtbaarheid onderzocht, resulterend in vier publicaties. Om het leven met vrouwen te conceptualiseren, baseert dit proefschrift zich op concepten en inzichten van medische antropologie, genderstudies en het domein van reproductieve gezondheid. In deze samenvatting, worden de overkoepelende argumenten van dit proefschrift belicht en gestructureerd op basis van de drie onderzoeksvragen.

1. De ervaringen van vrouwen met onvruchtbaarheid die wonen in de urbane gemeenschappen van de West Coast Region van Gambia

Het onderzoek toont de sociale druk op urbane vrouwen om kinderen te krijgen. Binnen deze patriarchale samenleving, worden vrouwen vaak beschuldigd voor vruchtbaarheidsproblemen ongeacht diagnose. Niet in staat om te conformeren naar hun genderrol, ervaren vrouwen met onvruchtbaarheid financiële problemen en een sociale stigma. Vrouwen met onvruchtbaarheid rapporteren verbaal en fysiek geweld in hun huwelijken, en zeggen meer kans te hebben op polygynie, echtscheiding en buitenhuwelijkse relaties. Alle vrouwen uiten gevoelens van trauma, stress en verdriet. De resultaten tonen aan dat de socio-economische status en de samenstelling van het huishouden een invloed hebben op de manier waarop vrouwen onvruchtbaarheid ervaren. Centraal in deze ervaringen is het sociaal lijden van vrouwen met onvruchtbaarheid.

2. De contextuele factoren die deze ervaringen verklaren

Eerdere studies hebben geargumenteed dat het lijden van vrouwen met onvruchtbaarheid bepaald is door culturele overtuigingen en gendernormen. Hoewel mijn onderzoek bevestigt dat culturele overtuigingen en gendernormen een invloed hebben de ervaringen van vrouwen met vruchtbaarheid, stelt het cultuur en gender als iets dynamisch voor in plaats van iets statisch. De toepassing van het conceptueel kader van structureel geweld, laat toe om de effecten van ongelijkheden op macro-niveau in te schatten op het micro-niveau en daardoor de rol van structurele politieke en economische ongelijkheden onder de aandacht te brengen. Om een beter begrip te hebben over deze context van structureel geweld, is het belangrijk om te kijken naar de invloed van de koloniale en postkoloniale economische en politieke context. Gambia bezit op dit moment een donor-afhankelijk publiek gezondheidszorgsysteem dat geconfronteerd wordt met veel uitdagingen, waaronder een gebrek aan investeringen in diensten voor de preventie en behandeling van onvruchtbaarheid. Bovendien bepaalt de sociaaleconomische status van mensen grotendeels tot welke diensten ze toegang hebben. Ook de rol van de autoritaire president Jammeh (aan de macht tussen 1994-2017) die zijn kruidenbehandeling voorstelde als een 'Afrikaanse' behandeling voor onvruchtbaarheid, mag niet onderschat worden. Zijn leiderschap beperkte de publieke ruimte voor (inter)nationale belanghebbende partijen om het leven van vrouwen met onvruchtbaarheid te verbeteren.

Om het algemeen gebrek aan gezondheidsdiensten voor onvruchtbaarheid in Gambia te begrijpen, is het verder nodig om aandacht te hebben voor de invloed van internationale ontwikkelings- en vrouwenrechtenorganisaties en hun discours. Ondanks de aanbeveling om diensten voor onvruchtbaarheid te voorzien in Sub-Sahara-Afrika tijdens de International Conference on Population and Development in 1994, blijven internationale organisaties en donoren grotendeels gefocust op het controleren van de bevolkingsgroei in Sub-Sahara-Afrika. Daarbij worden de rechten van niet-reproductieve personen in Gambia verwaarloosd, wat een tendens weerspiegelt binnen de internationale gemeenschap om de stemmen van kwetsbare mensen met onvruchtbaarheid te negeren.

3. Het agentschap van vrouwen met onvruchtbaarheid

Om de dagelijkse geleefde ervaringen van onvruchtbaarheid beter te begrijpen en verdere stigmatisering te vermijden, is het belangrijk om het agentschap van vrouwen te analyseren. Binnen dit proefschrift wordt de spanning tussen agentschap en lijden geïllustreerd op basis van vier casestudies: polygynie, de zoektocht naar gezondheid, activisme en *kanyaleng* groepen. Gebaseerd op deze vier casestudies werden verschillende strategieën geïdentificeerd die vrouwen gebruiken om met de uitdagingen van hun dagelijks leven om te gaan. Terwijl het soort strategie verbonden is met de sociale positie van vrouwen, blijft het belangrijk om te erkennen dat alle vrouwen agenten zijn die navigeren om hun leven te verbeteren binnen een context van structureel geweld.

Samenvattend toont empirisch onderzoek naar de ervaringen van vrouwen met onvruchtbaarheid aan hoe deze vrouwen sociaal lijden door structureel geweld. Toch negeert de voorstelling van vrouwen met onvruchtbaarheid als passieve slachtoffers, hoe deze vrouwen agenten zijn die gebruik maken van verschillende strategieën om hun algemeen welzijn te verbeteren. In navolging van een oproep door academici en activisten die pleiten voor reproductieve rechtvaardigheid, moedigt dit proefschrift internationale organisaties en donoren aan om zich strategisch toe te wijden aan mensen die onvruchtbaarheid ervaren in Sub-Sahara-Afrika. Dit impliceert een focus op het elimineren van structurele onrechtvaardigheden die resulteren in de globale stratificatie van onvruchtbaarheid.

